

Z A P I S N I K
sa Desete sjednice
Odbora za međunarodne odnose i iseljenike
održane 29. decembra 2021. godine

Sjednica je počela u 09:40 časova.

Sjednici je predsjedavao Miodrag Lekić, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Milun Zogović, dr Tamara Vujović, Vladimir Joković, Andrija Nikolić, Nikola Janović, mr Boriš Mugoša i mr Ervin Ibrahimović. U skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore odsutne članove Odbora Mila Božovića i dr Branku Bošnjak mijenjali su poslanici Jovan Jole Vučurović i Jovanka Bogavac. Sjednici nisu prisustvovali poslanici/ce: Slaven Radunović, mr Aleksandra Vuković i mr Predrag Bošković.

Sjednici je prisustvovala Božidarka Krunić, kandidatkinja za mjesto izvanredne i opunomoćene ambasadorke Crne Gore – stalne predstavnice – šefice Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope, na rezidentnoj osnovi sa sjedištem u Strazburu.

Takođe, sjednici su prisustvovali službenici Odbora: sekretar Odbora mr Jasmin Bojadžić i savjetnici Blagota Marunović i mr Vanja Čabarkapa.

Za sjednicu je jednoglasno usvojen sljedeći:

DNEVNI RED

- 1. Mišljenje Odbora o Božidarki Krunić, kandidatkinji za mjesto izvanredne i opunomoćene ambasadorke Crne Gore – stalne predstavnice – šefice Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope, na rezidentnoj osnovi sa sjedištem u Strazburu;**
- 2. Mišljenje Odbora o kandidatima za ambasadore na nerezidentnoj osnovi:**
 - Miloradu Šćepanoviću, kandidatu za mjesto izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Republici Uzbekistan, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Moskvi;
 - Mileni Šofranac Ljubojević, kandidatkinji za mjesto izvanredne i opunomoćene ambasadorke Crne Gore u Republici San Marino, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Rimu.

Prva tačka dnevnog reda: *Mišljenje Odbora o Božidarki Krunić, kandidatkinji za mjesto izvanredne i opunomoćene ambasadorke Crne Gore – stalne predstavnice – šefice Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope, na rezidentnoj osnovi sa sjedištem u Strazburu;*

Božidarka Krunić, kandidatkinja za mjesto izvanredne i opunomoćene ambasadorke Crne Gore – stalne predstavnice – šefice Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope, na rezidentnoj osnovi sa sjedištem u Strazburu, predstavila je članovima Odbora svoj plan

diplomatske misije. Upoznala je prisutne sa svojom biografijom, naglašavajući da je karijerna diplomatkinja, od 2000. godine zaposlena u Ministarstvu vanjskih poslova, dok od 2019. godine obavlja funkciju pravne savjetnice u Sekretarijatu Venecijanske komisije u Strazburu. Osvrnula se na istorijat i značaj Savjeta Evrope, kao najstarije panevropske organizacije, koja okuplja 47 država, a zamišljena je kao široki demokratski forum. Podsjetila je da su tri stuba Savjeta Evrope: jačanje demokratije, promocija ljudskih prava i temeljnih sloboda i obezbjeđenje vladavine prava u državama članicama. Krunic je govorila o bogatom konvencijskom sistemu Savjeta Evrope, koji broji više od 200 pravnih instrumenata, te ukazala da je Crna Gora do sada potpisnica 91 konvencije i protokola.

Krunic je istakla značaj i glavne nadležnosti organa i tijela Savjeta Evrope, među kojima su: Komitet ministara, Parlamentarna skupština Savjeta Evrope, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, Evropski sud za ljudska prava, Komesar za ljudska prava i Konferencija međunarodnih nevladinih organizacija Savjeta Evrope. Govoreći o Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, istakla je da ista predstavlja forum za razvoj parlamentarne diplomatije i pokretačku snagu organizacije, naglašavajući da aktivno učešće delegacija pomaže vidljivosti svake zemlje. Saopštila je da su države članice zastupljene u Komitetu ministara, koje je glavno izvršno tijelo za donošenje odluka i svojevrni čuvar temeljnih vrijednosti Savjeta Evrope. Države su u ovom tijelu zastupljene na nivou ministara vanjskih poslova, koji su stalni predstavnici i koji se sastaju jednom godišnje na velikoj ministarskoj konferenciji, gdje se raspravljaju najvažnija politička pitanja, dok se stalni predstavnici - ambasadori, sastaju jednom nedjeljno na sastancima Komiteta ministara.

Božidarka Krunic je informisala da je Crna Gora veoma kredibilni partner Savjetu Evrope, te ima dobru saradnju sa brojnim tijelima Savjeta Evrope, među kojima su i Komitet za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i Venecijanska komisija. Ukazala je da je Venecijanska komisija, u Memorandumu o razumijevanju koji je 2007. godine potpisan između Savjeta Evrope i Evropske unije, pomenuta kao tijelo čije preporuke treba poštovati. Govoreći o mišljenjima Venecijanske komisije, kao savjetodavnog tijela, Krunic je ocijenila da su ista za Crnu Goru, kao kandidata za članstvo u Evropskoj uniji, de facto obavezujuća, te napomenula da se Brisel jako oslanja na ekspertizu Venecijanske komisije. Dodala je da je Parlamentarna skupština Savjeta Evrope u svom izvještaju pohvalila političku zrelost Crne Gore, ali i prepoznala saradnju sa Venecijanskom komisijom, kao jedan od vrlo važnih uslova za dalji napredak naše države

Kandidatkinja za ambasadora iznijela je predloge aktivnosti koje bi trebalo sprovesti u narednom periodu, u cilju daljeg jačanja saradnje Crne Gore sa Savjetom Evrope. Ukazala je da je neophodno kadrovski ojačati našu Stalnu misiju pri SE, imajući u vidu da se prati rad velikog broja tijela, te da je potrebno blagovremeno reagovati na izvještaje. Iznijela je mišljenje da je potrebno motivisati ljude iz Crne Gore da se zapošljavaju pri Savjetu Evrope, cijeneći da su znanja koja se steknu na ovaj način od velike koristi za našu državu. Krunic je istakla da je na marginama Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope potrebno organizovati više posjeta crnogorskih zvaničnika, te predložila organizovanje kulturnih i turističkih promocija. Na kraju izlaganja, podvukla je da je potrebno pažljivo pratiti konvencijski sistem ove međunarodne organizacije, te implementirati sve preporuke koje su kompatibilne sa našim pravnim sistemom.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić, ističući kompleksnost Savjeta Evrope, kao međunarodne organizacije, posebno se interesovao za Grupu država za borbu protiv

korupcije (GRECO), čije izvještaje Crna Gora redovno prati. Konstatovao je da se u Crnoj Gori, kao i drugim zemljama kandidatima za članstvo, pažljivo čitaju izvještaji Evropske komisije, te ocijenio da se u manjoj mjeri prate izvještaji koje sačinjava Savjet Evrope. Upitao je kandidatkinju za ambasadora Božidarku Krunic kako ona ocjenjuje posljednje izvještaje Savjeta Evrope i da li smatra da je u istima prisutniji kritičkiji osvrt u odnosu na izvještaje Evropske komisije o Crnoj Gori.

Kandidatkinja za ambasadorku Božidarka Krunic pojasnila je da se često kompletni djelovi izvještaja Savjeta Evrope preuzimaju za pripremu Izvještaja Evropske komisije, što svjedoči o tome koliko se Evropska unija oslanja na ekspertizu Savjeta Evrope. Istakla je da Grupa država za borbu protiv korupcije ima za cilj da unaprijedi kapacitete država članica u borbi protiv korupcije. Podsjetila je da su Crnoj Gori godinama upućivane primjedbe zbog nedovoljnog djelovanja u oblasti borbe protiv korupcije, te ukazala da su ovi nedostaci u posljednjem periodu u znatnoj mjeri otklonjeni. Krunic smatra da se izvještaji Savjeta Evrope moraju pažljivo pratiti, imajući u vidu da ova međunarodna organizacija za Crnu Goru i sve države kandidate predstavlja filter prema Briselu. Zaključila je da se mora intenzivnije saradivati sa resornim ministarstvima prilikom koncipiranja tih izvještaja, imajući u vidu da se nacrti izvještaji šalju na komentare ministarstvima, te postoji prilika da se isti poprave i prikaže ostvareni napredak.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić saopštio je da su države kandidati za članstvo pod jačim nadzorom u odnosu na države članice, uz ocjenu da za države članice postoji prostor da budu disonantne, što je paradoks Evropske unije. Takođe, paradoksalno je da je Evropska unija što je veća, slabija, imajući u vidu da je nepohodno postojanje konsenzusa u ključnim oblastima. Zaključio je da Crna Gora poštuje međunarodni faktor, što mora konstatno da demonstrira, ali pritom zadržava dignitet države i naroda.

Član Odbora mr Boris Mugoša ukazao je na nevjerovatan rast mizoginij i seksističkih komentara na društvenim mrežama na račun žena u političkom životu. Interesovao se za preporuke iz konvencija Savjeta Evrope na ovu temu, prije svega, zanimalo ga je da li su preporuke koje se odnose na društvene mreže konkretne, te da li se mogu inkorporirati u zakonska rješenja ili su iste opšte prirode. Poslanik Mugoša je zaključio da se mora stati na put ovim retrogradnim pojavama i zaštititi dignitet svake osobe, te se ne smije dopustiti da se neko na ponižavajući način odnosi prema nečijem dignitetu bez ikakvih posljedica.

Kandidatkinja za ambasadorku Božidarka Krunic informisala je da je uz Konvenciju Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija) usvojena Preporuka 1, gdje je urađena uporedna analiza sa Budimpeštanskom konvencijom o visokotehnološkom kriminalu, te je zaključeno da ove dvije konvencije zajedno mogu značajno doprinijeti sprečavanju zlostavljanja žena putem društvenih mreža. Pojasnila je da ova preporuka nije pravno obavezujuća, ali daje niz smjernica državama članicama i na njima je da ih razmotre i uvedu u svoj pravni sistem. Jedan od predloga je da se intenzivira saradnja na međunarodnom planu, kako bi se utvrdile IP adrese sa kojih se postavljaju sekstički sadržaji, kako bi se automatski omogućilo uklanjanje tih sadržaja, a istovremeno žrtvama pružila psihološka pomoć.

Poslanica dr Tamara Vujović saglasila se da sa mnogo većom pažnjom čitamo izvještaje Evropske komisije, nego izvještaje eksperata Savjeta Evrope, koji su vrlo detaljni i daju jasnu sliku stanja u našoj državi. Uz osvrt na porast seksizma i mizoginije na društvenim mrežama, u svakodnevnom životu, a naročito u političkom životu, poslanica Vujović je

upitala gdje se, iz ugla Savjeta Evrope, nalazi granica između slobode izražavanja, kao osnovnog ljudskog prava i narastajućeg govora mržnje. Takođe, interesovalo je kako kandidatkinja za ambasadorku Krunic percipira ovaj problem u Crnoj Gori.

Božidarka Krunic je konstatovala da je govor mržnje rastući trend u čitavoj Evropi, ukazujući da je teško definisati gdje je granica govora mržnje. Podsjetila je na kampanju No hate speech, koju je pokrenuo Savjet Evrope, a takođe i dao određene preporuke za sankcionisanje govora mržnje. Kazala je da se sa podizanjem svijesti o govoru mržnje treba početi vrlo rano, od osnovne škole, te zaključila da će se Savjet Evrope i u narednom periodu baviti ovim problemom.

Zamjenik predsjednika Odbora Andrija Nikolić najavio je podršku njegovog poslaničkog kluba kandidaturi Božidarke Krunic za mjesto stalne predstavnice Crne Gore pri Savjetu Evrope. Ocijenio je da ambasadorka Krunic, na osnovu svojih vještina i kompetencija, ima sposobnost da zaštiti nacionalne interese Crne Gore u ovoj važnoj međunarodnoj organizaciji, koja predstavlja više od 800 miliona Evropljana. U vezi sa davanjem mišljenja za kandidate za ambasadora, ukazao je na izostanak odgovornosti na relaciji Vlada – Skupština, te podsjetio na pet ambasadora koji nisu dobili pozitivno mišljenje ovog odbora, na Šestoj sjednici ovog odbora.

Poslanik Milun Zogović je saopštio da je opšte poznato kakvi su odnosi između parlamentarne većine i izvršne vlasti i podsjetio da su se nekoliko puta odredili da ova Vlada nema njihovu podršku. Međutim, učestvovala u svim društvenim procesima koji su bitni za građane Crne Gore i daće svoj doprinos, kako građani ne bi trpjeli zbog izostanka nečijih političkih odluka. Zaključio je da su predstavnici izvršne vlasti, koji su izabrani njihovom podrškom, jednostavno odlučili da nemaju odnos međusobne koordinacije i uvažavanja koji je neophodan.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić je naveo da je Odbor želio da pomogne Vladi da ima i snagu i dignitet u sistemu kohabitacije, te ostvari svoju Ustavnu ulogu. Takođe, namjera je bila da se skrene pažnja Predsjedniku države da ne može zaustavljati predloge Vlade zbog nekih kritičkih medijskih osvrta.

Član Odbora Vladan Joković podržao je izlaganje predsjednika Odbora, zaključujući da moramo izaći iz institucionalne krize. Uvažavajući mišljenje predsjednika Odbora i njegovo bogato diplomatsko iskustvo, podržao je predloženu kandidatkinju za ambasadora. Što se tiče drugih kandidata za ambasadore, najavio da će biti uzdržan, dok se ne riješi ova situacija.

Članovi Odbora za međunarodne odnose i iseljenike većinom glasova (osam „za“, jedan „uzdržan“) su podržali predlog da se Božidarka Krunic postavi za izvanrednu i opunomoćenu ambasadorku Crne Gore – stalnu predstavnicu – šeficu Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope, na rezidentnoj osnovi sa sjedištem u Strazburu.

Odbor će o donešenom pozitivnom mišljenju zvaničnim putem, u najkraćem roku, informisati Predsjednika Crne Gore.

Druga tačka dnevnog reda: *Mišljenje Odbora o kandidatima za ambasadore na nerezidentnoj osnovi:* - Miloradu Šćepanoviću, kandidatu za mjesto izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Republici Uzbekistan, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Moskvi; - Mileni Šofranac Ljubojević, kandidatkinji za mjesto izvanredne i opunomoćene ambasadorke Crne Gore u Republici San Marino, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Rimu.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić, govoreći o nerezidentnim ambasadorima, konstatovao je da je to praksa koja postoji i u čitavom svijetu, da mnogo veće zemlje od Crne Gore imaju tu praksu da neki ambasador sa sjedištem u velikom centru pokriva druge zemlje. Informisao je članove Odbora o kontradikciji koja se odnosi na suprotne norme u Ustavu Crne Gore i u Zakonu o vanjskim poslovima, a koje se bave ovom materijom. Podsjetio je da, shodno članu 95 stav 1 tačka 6 Ustava Crne Gore, Predsjednik države postavlja i opoziva ambasadore i šefove drugih diplomatskih predstavništava Crne Gore u inostranstvu, na predlog Vlade i uz mišljenje odbora Skupštine nadležnog za međunarodne odnose. Ukazao je da ova Ustavna odredba ne poznaje razliku između rezidentnih i nerezidentnih ambasadora, dok se shodno članu 41 stav 3 Zakona o vanjskim poslovima, ambasador na nerezidentnoj osnovi postavlja i opoziva bez obaveze pribavljanja mišljenja odbora Skupštine nadležnog za međunarodne odnose. Obavijestio je poslanike da je Odbor dobio od institucije Predsjednika zahtjev da daju mišljenje povodom nerezidentnih ambasadora. Predložio je da, imajući u vidu da se radi o interesu države i formalnoj radnji, Odbor da saglasnost da se nastavi procedura za postavljenje nerezidentnih ambasadora. Predsjednik Odbora je zaključio da je neophodno da Vlada pokrene izmjene Zakona o vanjskim poslovima, kako bi se isti uskladio sa Ustavom.

Članica Odbora dr Tamara Vujović je saopštila da bi, u slučaju da su prisutni, postavila pitanje predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova koje se odnosi na kompetencije ambasadora da obavljaju funkciju u velikom broju država, na nerezidentnoj osnovi. Govorila je o potencijalima za širenje diplomatsko-konzularne mreže, navodeći da Uzbekistan ima 34 miliona, te pitajući se zbog čega rezidentni ambasador u Rusiji treba da pokriva i velike susjedne zemlje. Ukazala je da u državama koje predstavljaju velika tržišta i sa kojima razvijamo dobru saradnju, postoji potencijal da se otvore diplomatsko-konzularna predstavništva.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić prokomentarisao da je diskusija o širenju diplomatsko-konzularne mreže u dobroj mjeri osnovana, zaključujući da je potrebno pronaći adekvatnu mjeru.

Poslanik mr Boris Mugoša je naveo da će Odbor, odlučivanjem na ovoj sjednici, podstaknuti Vladu da se pozabavi pravnim nejasnoćama i prazninama, kao i sagledavanjem odnosa između Ustava i zakona. Zaključio je da, iako Skupština ima Ustavnu nadležnost da mijenja zakone, logično je da sistemske promjene zakona inicira Vlada.

Član Odbora Vladimir Joković je istakao da je težnja da Crna Gora ima razgranatu diplomatsku mrežu i da svoju diplomatsku aktivnost obavlja na najbolji mogući način. Naglasio je da se samovolji pojedinaca mora stati na kraj, bilo da oni dolaze iz izvršne, ili bilo koje druge grane vlasti. Ukazao je da ukoliko Ministarstvo vanjskih poslova u nekim slučajevima ne može da predloži nekog kandidata za ambasadora, može da na najviši rang poslije ambasadora postavi nekog ko će obavljati praktično iste poslove kao ambasador, za šta nije potrebna saglasnost Predsjednika države. Zaključio je da je za ovu proceduru neophodno naći neko rješenje koje bi bilo održivo i prihvatljivo za sve.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić, govoreći o naporima koji doprinose uspješnoj kohabitaciji, istakao je da su mogućnosti Odbora ograničene. Podsjetio je da od maja nije bilo sastanaka između Predsjednika države i predstavnika Vlade, te dodao da Predsjednik ideološko-politički arbitrira po pitanju imenovanja ambasadora. Predsjednik Odbora Lekić

je naveo da Predsjednik države postavlja ambasadore, a postavlja se značajno pitanje da li je to formalna radnja ili arbitrarna.

Poslanik Jovan Jole Vučurović je podsjetio da je u prethodnom sazivu Skupštine bio član ovog odbora. U prethodnom sazivu Milorad Šćepanović je bio kandidat za ambasadora u Rusiji i on nije podržao ovaj predlog. Tom prilikom, razmijenili su mišljenja o odnosima Crne Gore i Rusije, kao i odnosu prema Srpskoj pravoslavnoj crkvi. Kako bi ostao dosljedan, poslanik Vučurović je najavio da će biti uzdržan povodom predloga za postavljenje Milorada Šćepanovića na mjesto nerezidentnog ambasadora u Uzbekistanu, kao i povodom predloga za imenovanje Milene Šofranac Ljubojević.

Članica Odbora dr Tamara Vujović je podsjetila da shodno Zakonu o vanjskim poslovima, kada je riječ o nerezidentnim ambasadorima, mišljenje Odbora nije neophodno. Dodala je da je dopis Vlade doživjela kao obavještenje, zbog čega djeluje da nema potrebe da se Odbor o ovom pitanju izjašnjava. Međutim, Odbor se poziva na Ustav, zbog čega daje mišljenje povodom predloženih kandidata za nerezidentne ambasadore.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić je pojasnio proceduru i naglasio da zahtjev za davanje mišljenja Odbor dobija od Predsjednika države.

Zamjenik predsjednika Odbora Andrija Nikolić ponovio je da Predsjednik države postavlja i opoziva ambasadore na predlog Vlade i uz mišljenje odbora nadležnog za vanjske poslove. Podsjetio je na situaciju kada Odbor nije dao pozitivno mišljenje za pet ambasadora, a Predsjednik države zastao u proceduri postavljenja ambasadora. Poslanik Nikolić je zaključio da i u ovoj situaciji Odbor može zaustaviti proceduru, ukoliko ne da pozitivno mišljenja na predlog kandidata za ambasadora na nerezidentnoj osnovi.

Predsjednik Odbora Miodrag Lekić je konstatovao da je procedura imenovanja ambasadora složena i da bi morala biti jednostavnija. Ukazao je da mišljenje Odbora ne obavezuje Predsjednika da odluči na određeni način, jer mišljenje nema pravnu snagu. Lekić je Odbor predstavio kao izraz demokratije i pluralističkog sastava, koji teži da bude konstruktivna karika u čitavom procesu postavljenja ambasadora.

Članovi Odbora su većinom glasova (pet „za“, četiri „uzdržana“) dali saglasnost da se nastavi procedura povodom predloga da Milorad Šćepanović bude izabran za izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Republici Uzbekistan, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Moskvi.

Članovi Odbora su većinom glasova (pet „za“, četiri „uzdržana“) dali saglasnost da se nastavi procedura povodom predloga da se Milena Šofranac Ljubojević postavi za izvanrednu i opunomoćenu ambasadorku Crne Gore u Republici San Marino, na nerezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Rimu.

Nakon iscrpljenog dnevnog reda, sjednica je završena u 11:10 časova.

SEKRETAR ODBORA
mr Jasmin Bojadžić

PREDSJEDNIK ODBORA
Miodrag Lekić